

QUÆSTIO MEDICA

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS MANE DISCUTIENDA
IN SCHOLIS MEDICORUM.

Die Jovis 23. Novembris.

M. FRANCISCO VEZOU
DOCTORE MEDICO, PRÆSIDE.

An rectè medetur qui hæmorrhoidas vene sectione antevertit, sistit?

I.

UT vita beata, sic recta medendi sapientia, quæ restitutâ vel servatâ valetudine pene beatam efficit vitam, ab omnibus hominibus quæsitâ, à plerisque longè relinquitur, ab aliis penitus ignoratur: tantò rarior (etiam in Urbe) avis quanto blandior est unicuique, & fallacior sperandi pro se dulcedo: ut tonsori, mulierculæ, rustico medicum se proficienti citius quam rationi, faciliusque credatur in gravissimis quibusque, nedum hæmorrhoidum morbis. Quid igitur miraris tot Amuletorum, fomentorum, sifituumque vanitate deludi non qualecumque modo, sed hoc tam diuturnum quam doloris vacuum sanguinei profluvii genus per ora venarum quæ sæpius in ano, rarius in externo uteri ambitu, tanquam ex capitulis quibusdam surgunt? Quid rides hunc impetum sanguinis sponte, aut quocumque ventris exonerandi conatu exituri credula nonnunquam expectatione invocari, provocari: religiosa quasi veneratione foveri, prorogari? An quia nequidem oratorum honestissimo turpis videbatur ea infima pars corporis, quæ homini & hæmorrhoidi sedes est: ideo neque medico turpe fuerit, aliquem velut muliebris quodam cruenta purgationis ritu excipere? Quo deinceps totus palleat, muliebrerit languescat, pristino oculorum splendore, genarum decore, lacertorum menisque robore destitutus & virili sua omni dignitate. Nonne potius cavere debent naturæ imitatores, ne id unquam ulli ano patiantur attributum, quod soli utero natura, nec consuetudo, nec morbus familiare reddidit. Sanguis, naturæ thesaurus & delicie, quacumque alia ratione, vel parte erumpit, faucibus, ore, naribus, cute; is sibi vim inferri nunciat & corpori. Quidni idem in ano morbus erit, qui antea morbi parens fuit? Morbus quidem quoties eas male disponit, pungit, lubricat, aperit venularum propaggines quæ ad extremas recti intestini oras intus excurrunt: aut eas quæ sphincterem musculosque alios foras alluunt; morbi autem parens, quamdiu nimia copia cumulatus, & à naturali suavitate alienus ebulliebat in majoribus utriusque regionis & speciei vasibus. Quis enim arterias ab hac societate mali semper eximet, ex quibus non secus ac è venis, ad partem ægram cruenta ægotandi causa decurrit? Quamobrem nemo principi artis auxilio anteferebat hanc ignavam succi ram pretiosi jacturam, qui quò diutius per anum fluxerit, eò futurus est venæ sectione longè inurilior, ne dicam, nocentior ad sui ipsius emendationem; ad quam solam omnis, & rationi admodum consentiens omnium morborum, quidni & hæmorrhoidum cura rectè collineabit.

II.

QUI hæmorrhoidum nomine appellat ficos, mariscas, thymos, vuas, condylomata, tot cæca nec sanguine fluentia ani tubercula; is nec rationi consentit nec sibi. Attamen in gratiam cum ratione statim redibit, si hæc omnia vel præteritæ, vel imminētis hæmorrhoidis vestigia etiam cum dolore impressa fateretur eodem humoris inge-

nio describi, artis præsidio deleri, quo hæmorrhoides ipsæ nunquam non cruentæ. Hæ semel pubertatem nunquam, verùm qualibet aliâ ætate extrinsecus vel intus erumpunt, se mel vel ex intervallis reditær. Utrobique sanguis à suo temperiei & naturæ genio devius evagatur ad venas morbo cognomines, aut cognominibus situ & officio finitimas, quæ veteres medicos omnino latuerunt: aut ad easdẽ latioribus viis ac suo pondere defluit, aut vehementius attrahitur, quoties bilis, vel pituita magis effervescit circa podicem, seu equitandi, seu sedendi diuturnitate nimis concaluerit. Qualisumque demùm fiat hæc cruoris irruptio, vides ut omnis medicinæ parens de melancholia vix cogitat; nec illi saltem præ cæteris humoribus primas hujus morbi partes assignat, qui totus ex melancholia factus vulgatur, quasi solis melancholicis debitus, quos nascendo non semper reperit, longo tamen ægotandi tædio pene fecit. Nimirum non secus ac febris sive continua, sive intermittens; phlegmone hæmorrhoidis perperam suppressæ soboles interna vel externa; sic hæmorrhoids non ab uno genere sanguinis oritur, sed cuiusvis intemperato corpori insidet. Neque ullum melancholicum esse satis judicabitur ex atro fluentis per anum sanguinis colore, qui etiam distillandi tarditate magis, quàm ulla melancholia indole suscipitur in faucibus, naribus, utero, magnis quoque vulneribus corporis quacumque temperie nati. Immo vero si quis in diuturnis hæmorrhoidibus attentum tenet animum, sanguinem videbit vix atræ quàm flavæ bili, venoso quàm arterioso humori similiorem; magno certe languentis naturæ & sævientis morbi indicio. Sequamur igitur quos nos vocat artis dignitas, & ægri salus. Nunquam resarcietur quamdiu venæ majores vitoriosæ scatebunt sentinâ: quâ exhaustâ tot deinceps malorum rivuli exsiccabuntur in ano. Ut quemadmodum arthritidem, Erysipelas, rheumatismum, ulcus, totque consuetos morbos ex sordido sanguine genitos, ita etiam familiares hæmorrhoidas rectâ quadam causâ morbificæ depulsionis feliciter antevertas, fœlicius sillas.

III.

SANGUIS quamdiu homo optime viget, ab omni fere alio humore vacuus per totum corpus duplici venarum genere volvitur, nulli non morbi & sanitatis speciei obnoxius, tum vario coloris, frigoris nunquam, tum suo potissimum crassitie, tenuitatis, substantiæque modo. Hunc bilis, pituita, melancholiæ nomine distinguant necne, id parum interest sapientum, qui ad rerum quàm nominum cognitionem magis intenti, de hujus succi origine multo acrius disputant. Est ne unius hepatis, aut cordis, aut utriusque opus? Ne horum duntaxat, verùm etiam lienis, pancreatis, pulmonis aut (ne nodus in scirpo quæratur) naturæ, quæ omnia omnibus sufficit, nedum propositam vitæ materiam aliter atque aliter tractat, versat, subigit, suisque sordibus hinc & inde expurgat in tot diversarum coctionum instrumentis, ut suavissimum sibi cæterisque partibus alimentum, suo quæque temperiei & conformationis ingenio rite præparent, ad omnem omnium hominis functionum integritatem. Hæc diu velut anceps periclitabitur, aut tandem morbo præceps ruet, statim atque delicatior segniorque gula copiosiori sanguine naturæ vim intercipiet: aut depravata viscerum conditio vitiosorem succum reponet tam nociturum vitæ, quæ nutritionis virtute sustentatur, quàm morbo profuturum, qui vitio alimenti sensim procreandus, modo distentis vasibus, & obrutis partibus, prope denunciatur (nisi remedium princeps ei statim obviam eat) modo præjori corporis dispositione erumpit, ubi humor qui venis concluditur sordidâ excrementorum fæce inquinatus, vulgari deinde aut exquisito viscerum igne & suo adurit in majoribus vasorum focus: unde & à regione ad regionem, à parte ad partem desilit à laribus foras prorumpit per anum, aut alios patentiores corporis meatus. Tunc potissimum in hac turbidissima tot morborum ac denique hæmorrhoidum tempestate, nonne venæ sectio aptissima anchoram præbebit, qua fugiens sanguis cum vita, hæc cum sanitate retineatur? Sublatâ enim è venis graviore cæterarum partium sarcinâ, qui suo forsân pondere tardior sanguis recurrebat ad vitalem caloris officinam, sin minus inter vasorum angustias & viscerum turbas nimis exandescens, quasi violenta manu ejicieba-

tur exprimebaturque è corpore; is deinde commodius referetur per venarum partium. que semitas vacationis beneficio liberiores & expeditiores; ventilatione saltem continebitur intra suæ stationis cancellos; tum à concepta aut imminente impuritatis labe ita vindicabitur clausis venarum oculis; & naturâ quemlibet alienum humorem suo loco disponente; ut fluxuris hæmorrhoidibus tanta deinceps sanguinis copia, fluentibus tanta pravitas facile substracta esse videatur.

I V.

D I V I N I senis verba ore balbutiunt, mentem vix animo assequuntur qui aliquo ejus oraculo, aut Alcippi exemplo deterriti, sibi temperant à sanguine hominum hæmorrhoidibus laborantium. Quasi tanto omnium morborum remedio confestim instarent pleuræ aut pulmonis inflammatio, maligna ulcera, furunculi, lepra, insania, melancholia, hydrops, tabes, varices, carcinoma! Quin potius si tantulum istud sanguinis nec deterioris stillicidium ex ano, tot vitæ pestibus occurrit vel medetur, dum cæteræ corporis partes adhuc gemunt sub spurcissima humoris mole: quanto salubrior erit tempestiva venæ incisio. quæ vix alicui parti magis prodest quam toti corpori? Nec diu ne quis sibi persuadeat purgationem habere non morbum; vel paucus sanguis nec diu è podice distillat, neque tot morbis parem materiam detrahet; vel diu & largius fluit, atque hydropem intendet & tabem. An deinde ullos morbus naturæ periculis committetur, quia te tractatus naturam ab omni periculo liberat? Et si ulla esset crisum religio, nonne in cruento quovis profluvio incerta nutat levationis species, nisi ut in Metone & Virgine Larissæ, cum aliarum vacationum consortio conjungatur? Quis verò ægrum tam otioso animo spectabit, ut si morbi vehementia nondum recesserit, huic aut nullam adhibeat opem, aut eam deneger, quæ altiores mali radices omnino erit excisura? Itaque hæmorrhoides eadem autoritate & medendi ratione sisti & anteverti possunt, quæ germani eisdem abcessus, consueta ex eodem humore ulcera, quibus Stratonicus cicatricem recte obducebat, scilicet à cubiti venâ nec uno duntaxat sed altero etiam die, tertio, quartoque; à quo non nisi post triduum ad purgationem vel ulcus se convertebat. Hinc discant Medici hodiernum à veteribus Hippocratis discipulis receptum sanguinis non semel & largissime, sed toties & partitis vicibus mittendi usum, quem velut Vatiniano novitatis odio infamant apud magnates, servum alioqui novitatis pecus, quod palpanitur majori spe ex populo quæstus, quam ullo artis specimine. Præterea hæmorrhoidas garrunt quasi uni deditas melancholiæ corporis emungendæ: quæ modo aquæ, modo fræcis aut cineris nomine, eo fere magis ignoratur, quo pluris æstimatur tam frigidus, plumbeus, ater humor ad omnem ingenii commendationem; quæ profecto, cœu hæmorrhoidum origo, ab uno sanguinis arbitrio & nutu pendet. Atque ut temperate tenuis præcipuum menti confert ornamentum, sic acri ichore dilutus aut crassitie gravior, è tenerioribus & fere nudis vasorum oculis eripit, eo scilicet depravationis modo quo tortuosos ac veluti nodosos surarum varices distendit; ideo superiorum venarum sectione ad carceres facile reversurus. Neque toties decantatâ è liene derivatione nobis obstrepat, quæ non, ut quibusdam videtur, in hæmorrhoidas, sed ut è cavis jecoris, in alvum fit. Aliunde igitur fluit humoris provenus qui os vulvæ & ani pariter cruentat; qui ab utero gravidatum ad anum vel crura recurrit; qui, inquam, nephriticis æque ac indurato lieni, phrenitidis æque ac melancholici morbo opitulatur: & magno ægrorum incommodo ab infernis locis ad thoracem caputve evolat; magno quoque commodo ab editissimis corporis partibus ad infernas descendit non quidem per alias quam venarum vias; quæ si ad debitam mensuram vacuantur, hæmorrhoidibus scalpello præscindetur omnis & redeundi toties, & diutius fluendi occasio.

V.

V E N Æ sectio non tanquam unicum, sed velut præcipuum artis frænum sanguini proponitur, seu per externa ora venarum quæ in ano sunt, exunt. Ut ut est diversus earum exitus, universale istud præsidium quod tenefino, dysen-

tertiæ mira quadam cruoris sistendi celeritate succurrit, non minus hæmorrhoidum quam nimium mensum, aut cuiusvis hæmorrhagiæ fluxum retardabit. Verùm ut una hirundo non facit ver, sic nec una venæ sectio serenam valetudinis tempestatem reducit. Hoc remedium genus & morbo & morbi causæ æqua vacationis & virium proportionem respondeat necesse est, ad salutem certo reparandam. Unde si hæmorrhoides propius impendent quibusdam ex intervallis ad fluendum paratæ; quid vetabit eas incisâ cubiti venâ anteverti? Si immoderatus fluunt, ne moderata quidem sanie indidem missione sistantur. Tunc aliis medicamentis vel injectis vel impositis venarum oscula constringantur; terrestri eorum facultate corrugentur, id certe per me licebit: tum præsertim cum neque amplius metuendum sit, vacuo & leviori corpore, ne materia ulla in præcordia inclinetur, aut exitus pravo sanguini temere fuerit interclusus, cum periculo gravissimorum morborum, quantumvis omnia omnino suppressa fuissent hæmorrhoidum tædia. Ex his unam servare debet qui intempestive & inertius cæteras cohibere vult, aut nequidem unam reprimere nisi summo vinculorum, incisionis, erosionis, ætionisve dolore. At verò quoniam, quibusdam in melius mutatis, aliquantum nostræ disciplinæ adjectum est: nonne præstat mitioribus uti remediis? Quæ licet validiora omnem tamen à medico auferent crudelitatis infamiam. Inter hæc victus ratio parem venæ sectioni locum pene occupabit; si ita præscribitur, ut calidam viscerum totiusque corporis siccitatem, temperatâ aëris, potus & cibi humiditate emendet; nihil fere sordium inferat singulis partibus; sed debitam alimenti copiam subministret, sine ulla aut redundantis aut contaminati sanguinis suspitione, quæ, omni animi ægritudine procul repulsâ, dimovebitur; ac denique exercitatione, rusticatione, aliarumve rerum non naturalium moderatione, blandio quoque medicamento expurgabitur, ne quid mali denuo recrudescat. Quidquid autem jam diu sævit & vehementius urget, id non alio magis demulcebatur quam lactis alimento, quod remotissima quæque corporis particula velut naturæ familiarissimum avidius suget; neque ulla tam gratiosum succum in venis putredini deinceps permittet, aut velut inutile pondus deorsum dimittet vix adeo bonis avibus, quin longè melius futurum sit, si sanguis aliqua etiam corporis & animi quiete compositus, suis loculis arcè capiat, quam minima impuritate fordidatus, quæ molibus purgationum scopis extra venas paululum everretur; at nullo magis intra venas latens sanguinis missione demetur; ut hac omisâ ne Eudemus quidem hæmorrhoidibus prudenter assuescat, aut aliquis timidior parcat.

Ergo rectè medetur qui hæmorrhoidas venæ sectione antevertit, sistit.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Claudius Guerin.

M. Paulus Mattot.

M. Carolus le Long.

M. Petrus Lombard.

M. Lu-ovicus Morin.

M. Philippus Mathon.

M. Iacobus de Bourges, rei Herbaria Professor.

M. Michael de la Vigne, Pharmacia Professor.

M. Petrus Perréan.

Proponebat Lutetiæ RENATUS LE CONTE, Andinus,
A.R.S.H. MDCLXXIII.

PARISIIS,
Ex Typographiâ FRANCISCI MUGUET, Regis ac Illustriss.
Archiepiscopi Typographi.